

SISTEMUL SANCTIUNILOR PROCEDURALE ÎN PROCESUL CIVIL

Adriana BARBU, studentă, Facultatea de Drept și Științe Sociale,
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți
Conducător științific: **Dumitru DUMITRAȘCU**, dr., asist. univ.

Résumé: *Les sanctions procédurales revêtent une importance imminente dans l'ensemble des garanties judiciaires établies par la loi, étant destinées à assurer une bonne administration de la justice. Les sanctions procédurales jouent un rôle particulièrement important, car elles sont destinées à distribuer à une administration optimale de la justice. Sans l'existence de sanctions procédurales, l'activité judiciaire, fondée sur la confrontation d'intérêts contradictoires, ne pourrait s'exercer dans les conditions d'un Etat de droit. Parmi les principales sanctions procédurales, on peut citer: la nullité de l'acte de procédure, la déchéance des droits pour non-exécution dans le délai, obsolète de la procédure civile et l'amende judiciaire.*

Mots-clés: *procès civil, actes de procédure, sanctions procédurales, nullité, déchéance, obsolète, amende judiciaire, termes de procédure.*

În întreaga istorie a dreptului, sancțiunile au constituit o componentă esențială a sistemului juridic. Sancțiunea, sub diferitele sale forme de manifestare, intervine ori de câte ori exigențele legii au fost nesocotite. Respectarea legalității este o cerință fundamentală a consolidării statului de drept [9, p. 485].

Caracterul reglementar al dreptului procesual civil impune subiecților acestuia realizarea drepturilor și obligațiilor ce le sunt proprii în limitele dispozițiilor stabilite de lege. Lipsa unui mecanism de constrângere, care ar sancționa ignorarea prescrierilor legale ar lipsi de eficiență procedură civilă și ar desconsidera încrederea în efectele actului de justiție.

Sancțiunile procedurale sunt de importanță iminentă în ansamblul de garanții judiciare instituite de lege, fiind destinate asigurării unei bune administrări a justiției [2, p. 431].

În funcție de obiectul normelor de drept nesocotite, sancțiunile juridice primesc diferite valențe specifice, de aceea *sancțiunile procedurale* sunt considerate drept „acele măsuri cu caracter de constrângere destinate să garanteze

respectarea normelor juridice care prescriu formele și condițiile după care trebuie să se desfășoare activitatea judiciară în pricinile civile”[13, p. 811].

Legislația în vigoare nu conține o listă completă a sancțiunilor procesuale, Codul de procedură civilă face numai o enumerare neexhaustivă a sancțiunilor ce pot intervine în procesul civil. Astfel, art. 10 alin. (3) CPC arată că „Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, „constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege”.

Din această prevedere, observăm că legiuitorul indică următoarele sancțiuni procesuale civile: nulitatea actului de procedură, decăderea din drepturi, obligația de a completa sau reface actul defectuos, restabilirea în drepturile încălcate, amenzile judiciare. Nu suntem de acord cu includerea în această listă a obligației de a completa sau reface actul defectuos și a restabilirii în drepturile încălcate. Pentru că acestea sunt măsurile de remediere a încălcărilor admise în procesul civil, nu sunt însăși sancțiuni procesuale. Or, completarea sau refacearea actului defectuos reprezintă o măsură de îndreptare a cauzei nulității actului de procedură, adică reprezintă remedierea nulității actului, ceea ce nicidecum nu poate fi apreciată ca sancțiune procesuală. În cazul dat, sancțiune procesuală reprezintă nulitatea actului, iar nu posibilitatea refacerii actului anulat.

Din acest considerent, propunem *de lege ferenda* ca art. 10 alin. (3) CPC să aibă următorul conținut: „Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora”.

Sancțiunile procedurale au, în toate situațiile un rol deosebit de important, întrucât ele sunt destinate să distribuie la o optimă administrare a justiției. Fără existența unor sancțiuni procedurale activitatea judiciară, bazată pe confruntarea unor interese contradictorii, nu s-ar putea realiza în condiții proprii unui stat de drept. Consacrarea drepturilor și obligațiilor procesuale ar rămâne doar formală, în lipsa unor sancțiuni care să intervină pentru a impune o conduită adecvată participanților la activitatea judiciară.

Dar sancțiunile procedurale nu corespund numai unui interes general, ci și unui interes concret al părților litigante, pentru care procesele civile nu trebuie să se eternizeze, ci, dimpotrivă, se impune să fie soluționate într-un termen optim și previzibil și cu respectarea tuturor garanțiilor prevăzute de lege.

În aceste condiții, se poate afirma că sancțiunea de drept procesual reprezintă ea însăși o garanție a restabilirii ordinii de drept și, în ultimă instanță, a drepturilor subiective contestate [9, p. 486].

Într-o altă opinie se menționează că „sanctiunile procedurale sunt de o importanță iminentă în ansamblul de garanții juridice instituite de lege, fiind destinate asigurării unei bune administrări a justiției” [2, p. 431]. Fără existența unor sancțiuni proprii dreptului procesual civil, activitatea de îndeplinire a justiției nu ar fi realizată în condiții eficiente.

Sanctiunile procedurale urmează a fi individualizate după natura și urmările pe care le comportă, și anume – consecința ce survine pentru neîndeplinire, îndeplinirea defectuoasă a unui act de procedură sau exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Printre principalele sancțiuni procedurale pot fi evidențiate [2, pp. 431- 434]:

1. nulitatea actului de procedură;
2. decăderea din drepturi pentru neîndeplinirea în termen a acestuia;
3. perimarea procesului civil;
4. amenda judiciară.

Nulitatea actelor de procedură, alături de decădere, de perimarea procesului și amenziile judiciare, reprezintă sancțiuni care au menirea de a garanta respectarea normelor legale care prescriu formele și condițiile în care trebuie să se desfășoare activitatea jurisdicțională în materie civilă. Toate acestea, ca sancțiuni procedurale, exercită două funcții, deopotrivă de importante: funcția preventivă și funcția reparatorie, ambele având rolul de a condamna conduitele procesuale cu efect negativ asupra bunei funcționări a justiției [5, p. 343].

Nulitatea reprezintă una din cele mai severe sancțiuni care se poate aplica actelor de procedură care nu îndeplinesc condițiile legale de formă și de conținut, lipsindu-le total sau parțial de efectele lor juridice. De asemenea, nerespectarea principiilor care guvernează dreptul procesual civil produce o vătămare a drepturilor părților și se sancționează cu nulitatea actelor procedurale îndeplinite în aceste condiții [5, pp. 343-344].

Nulitățile pot fi clasificate în funcție de mai multe criterii. În funcție de caracterul normei ocrotite la efectuarea actului de procedură, nulitățile se împart în [5, p. 345]:

- a. *nulități absolute* – reprezintă sancționarea actelor de procedură săvârșite prin încălcarea sau nesocotirea normelor de natură imperativă, prin care se ocrotește un interes public, de la care nu se poate deroga, deoarece, ele privesc condițiile și formele esențiale ale validității actelor procesuale.
- b. *nulități relative* – sancționează actele de procedură săvârșite cu nerespectarea dispozițiilor legale de natură dispozitivă, prin care se ocrotește un interes de ordine privată, norme de la care poate deroga, aceste norme fiind prevăzute pentru a înlăni apărarea intereselor uneia din părți sau pentru a suplini voința neexprimată a părților.

În funcție de existența sau inexistența unui text de lege care să prevadă expres sancțiunea nulității, avem [10, p. 123]:

- a. *nulități exprese (texte ori explicite)* sunt acelea stabilite anume de lege (în care vătămarea se prezumă);
- b. *nulități virtuale (tactice ori implicite)* care rezultă din faptul că, deși nu sunt prevăzute în mod expres de lege, totuși, la îndeplinirea actului de procedură, a fost încălcată o dispoziție legală ce stabilește o condiție pentru efectuarea valabilă a actului de procedură respectiv.

În raport de natura condițiilor a căror neobservare determină ineficiența actului de procedură, există *nulități extrinseci* (intervin în cazul neobservării unor exterioare ale actului de procedură) și *nulități intrinseci* (atrase de neîndeplinirea unor cerințe ce țin de natura sau absența actului).

În funcție de raportul causal specific dintre diferitele acte de procedură, sunt *nulități proprii* (când este lipsit de eficiență juridică actul de procedură îndeplinit cu nesocotirea condițiilor sale de validitate) și *nulități derivate* (consecința invalidării unor acte procedurale anterioare cu care actul în cauză se găsește în raport de dependență).

După întinderea efectului distructiv al sancțiunii: *nulități totale* – când sancțiunea vizează totalitatea actului de procedură și *nulități parțiale* – când sancțiunea vizează doar o parte a actului de procedură, cealaltă parte producându-și în continuare efectele [10, p. 124].

În raport de modul cum operează: *nulități de drept* (operează în temeiul legii, fără să fie necesară constatarea juridică a efectelor nulității) și *nulități judiciare* (impune constatarea judiciară) [7, p. 281].

În funcție de producerea unei vătămări procesuale prin nerespectarea cerințelor legale pentru îndeplinirea unui act de procedură, nulitatea poate îmbrăca două forme: *nulitate condiționată* și *nulitate necondiționată* [5, pp. 346-348]. *Nulitatea condiționată*, intervine atunci când actul de procedură este îndeplinit prin nerespectarea cerințelor legale și, astfel, s-a adus părții o vătămare, care nu poate fi înlăturată decât prin desființarea acestuia.

În ceea ce privește a doua formă, *nulitatea necondiționată*, aceasta nu este condiționată de existența unei vătămări în cazul încălcării dispozițiilor legale referitoare la:

- a. capacitatea procesuală;
- b. reprezentarea procesuală;
- c. competența instanței;
- d. compunerea sau constituirea instanței;
- e. publicitatea ședinței de judecată;
- f. alte cerințe legale extrinseci actului de procedură, dacă legea nu dispune altfel.

Conceptul de „decădere” are o largă utilizare în practica judiciară, exprimând îndeosebi ideea de sancțiune determinată de neexercitarea dreptului înăuntrul unui anumit interval de timp. Decăderea este întâlnită însă nu numai în dreptul procesual, ci și în dreptul substanțial [9, p. 516].

Așa cum am precizat deja, decăderea, alături de nulitatea actelor de procedură, de perimarea procesului și amenzile judiciare, reprezintă sancțiuni care au menirea de a garanta respectarea normelor legale care prescriu formele și condițiile în care trebuie să se desfășoare activitatea jurisdicțională în materie civilă. Dintre acestea, decăderea și nulitatea actului de procedură sunt sancțiunile ce intervin pentru nerespectarea termenelor procedurale.

Decăderea este sancțiunea procesuală care se aplică în situația în care anumite drepturi sau acte procedurale nu au fost exercitate în termenele prevăzute de lege [8, pp. 141-143].

Pentru a concluziona privitor la noțiunea de decădere, așa cum în mod corect a remarcat și doctrina, acesta nu poate exprima altceva decât pierderea unui drept sau unei facultăți procesuale neexercitate în termenul legal sau judiciar, aspect ce trebuie în mod necesar să se regăsească în definiția conceptului analizat, drept pentru care decăderea a fost definită ca acea sancțiune procesuală care determină pierderea unui drept procesual neexercitat în termenul stabilit de lege [10, pp. 189-190].

Decăderea urmează a fi înțeleasă drept imposibilitatea subiecților procesului civil de a exercita un drept procesual, întrucât termenul stabilit de lege sau de către instanța de judecată pentru realizarea dreptului a expirat.

În aceste circumstanțe, observăm o legătură dintre decădere, ca sancțiune procedurală, și nerespectarea termenelor de către subiecții procesului civil.

Respectiv, decăderea intervine în următoarele situații:

1. când legea sau instanța de judecată stabilește un termen fix pentru exercitarea dreptului sau pentru îndeplinirea actului procedural (de exemplu, conform art. 186 alin. (1) CPC, pârâul este decăzut din dreptul de a prezenta probe suplimentare după expirarea termenului stabilit de instanța de judecată, la faza pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare);
2. când legea stabilește un anumit moment procesual pentru exercitarea dreptului sau îndeplinirea actului procedural, iar partea nu l-a realizat până la acel moment (de exemplu, în conformitate cu art. 372 alin. (3) CPC, în apel părțile sunt decăzute din dreptul de a cere schimbarea calității procesuale a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici înaintarea de noi pretenții);
3. când legea procedurală stabilește o anumită ordine în îndeplinirea actelor de procedură, iar partea nu a executat-o (de exemplu, conform art. 267 lit. f) CPC, pârâul este decăzut din dreptul de a cere soluționarea litigiului pe cale arbitrală, dacă până la examinarea pricinii în fond, ultimul nu a ridicat obiecții împotriva soluționării litigiului în judecată).

Decăderea este o sancțiune aplicată exclusiv de către instanța de judecată, expirarea termenului fiind posibil a fi invocată atât de către ceilalți participanți cât și din oficiu de către instanța de judecată [2, p. 437].

În doctrina română au fost evidențiate următoarele condițiile ale decăderii [10, p. 202]:

- a. existența unui termen legal, imperativ, care să impună obligația exercitării dreptului înăuntrul său;
- b. neexercitarea dreptului procesual înăuntrul termenului;
- c. inexistența unei derogări exprese de la sancțiunea decăderii.

Literatura juridică de specialitate a apreciat că în cazul în care părțile nu manifestă interesul în soluționarea litigiului, manifestă o indiferență față de proces, lasă cauza în nelucrare, atunci va interveni sancțiunea perimării procesului [6, p. 204]. Perimarea apare ca acea sancțiune ce se impune a fi aplicată atunci când se încalcă soluționarea cu celeritate a procesului civil, răsfrângându-se asupra activității judiciare în întregul ei, cu motivația exclusivă a lipsei de stăruință a părții care are interes în soluționarea pricinii.

Prin instituția perimării se urmărește închiderea unui proces prin lipsirea de efecte a tuturor actelor de procedură întocmite, datorită rămânerii cauzei în nelucrare din vina părții. Natura juridică a perimării este atât de sancțiune aplicabilă părții reclamante, cât și o măsură de interes general, justificată de o optimă administrare a justiției.

Chiar dacă CPC al RM nu reglementează expres instituția perimării, ne alăturăm la opinia conform căreia aceasta poate fi dedusă din prevederile legislației în vigoare. În această ordine de idei, art. 267 lit. f) din CPC prevede că instanța de judecată va scoate cererea de pe rol în cazul în care părțile citate legal nu s-au prezentat la ședința de judecată după a doua citare și nici nu au solicitat examinarea cauzei în absența lor. Pentru aplicarea dispozițiilor art. 267 lit. f) din CPC al RM, trebuie să ținem cont și de prevederile art. 206 alin. (4) din CPC, care arată că, „Dacă reclamantul și pârâțul nu s-au prezentat în judecată din motive neîntemeiate și dacă nici una din părți nu a cerut examinarea cauzei în absența sa, instanța amână procesul. Neprezentarea repetată aduce la scoaterea cererii de pe rol”.

Așadar, sancțiunea perimării poate fi aplicată dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții [4, pp. 429-430]:

- 1) examinarea unei cauze civile în fond: perimarea se aplică numai litigiilor ce sunt examinate în prima instanță. În cadrul căilor de atac această sancțiune nu poate fi aplicată, astfel art. 379 alin. (2) din CPC stabilește că „Neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului”.
- 2) neprezentarea neîntemeiată a doua oară în ședința de judecată a ambelor părți: perimarea intervine în cazul în care ambele părți, reclamantul și pârâțul, nu s-au prezentat două ori consecutiv la ședința de judecată. În doctrină s-a reiterat faptul că neprezentarea în ședința de judecată a ambelor părți obligă instanța de judecată de a le cita repetat. Dacă nu sau prezentat nici la ședința ulterioară, instanța de judecată va scoate cererea de pe rol.

- 3) părțile să fie citate legal despre ora, data și locul ședinței de judecată. La dosar trebuie să existe dovada citării părților atât pentru prima ședința de judecată la care nu s-au prezentat, atât și pentru ședința ulterioară.
- 4) neprezentarea să fie neîntemeiată și părțile să nu fi solicitat examinarea cauzei în absența lor. În situația în care neprezentarea în ședința de judecată este întemeiată, instanța va dispune amânarea ședinței. Considerăm că neprezentarea trebuie să fie neîntemeiată pentru ambele ședințe de judecată, nu numai pentru una dintre aceste. De asemenea, părțile nu trebuie să fi solicitat examinarea cauzei în lipsa lor. În acest caz, dacă există cel puțin o cerere din partea numai uneia dintre părți privind examinarea cauzei în lipsă, instanța va soluționa cauza civilă.

Amenda judiciară reprezintă una din cele mai aspre sancțiuni aplicate în procedura civilă. Totuși în legislația procesuală a Republicii Moldova nu sunt prevăzute multe cazuri când amenda judiciară poate fi aplicată, comparativ cu legislația procesuală a altor state, de exemplu noul Cod de procedură civilă al României [11, p.10].

Regimul juridic al amenzii în procesul civil este stabilit de prevederile art. 161 și 163 CPC. [12, p. 62]

Articolul 161 alin. (1) din Cod de procedură civilă al Republicii Moldova [1] stipulează că „(1) Amenzile judiciare se aplică de către instanța judecătorească, în cazurile și în proporțiile stabilite de prezentul cod, persoanelor care au săvârșit încălcări procedurale. O dată cu aplicarea sancțiunii, se va constata încălcarea. Nu pot fi amendați minorii care, la data săvârșirii încălcării procedurale, nu au împliniți 16 ani”.

Din analiza acestor prevederi legale deducem că amenda judiciară reprezintă acea sumă de bani dispusă de a fi încasată de către instanța judecătorească de la persoanele care au săvârșit încălcări procedurale, în cazurile și în proporțiile stabilite de legislația procesual civilă.

Alin. (2) al articolului 161 CPC, prevede că amenda se stabilește în unități convenționale. O unitate convențională este egală cu 50 de lei.

Aplicare amenzilor judiciare au scop disciplinarea subiecților procesuali, care pot fi aplicate și de mai multe ori pentru comiterea mai multor încălcări procedurale. Mai mult, această sancțiune procedurală se impune a fi o măsură care influențează direct persoanei vinovate. Din acest motiv legiuitorul a prevăzut în alin. (3) al art. 161 din CPC că amenzile judiciare aplicate de instanța judecătorească persoanelor cu funcție de răspundere din autoritățile publice, din alte organe și organizații se încasează din contul acestor persoane, chiar dacă autoritatea, organul sau organizația în care activează cei sancționați participă sau nu în procesul respectiv [12, pp. 529-532].

Astfel, conform prevederilor art. 163 CPC, instanța de judecată competentă de a aplica amenda judiciară este instanța care examinează procesul civil în care s-a comis încălcarea procedurală sancționată cu amendă. Amenda judi-

ciară poate fi aplicată și de instanța de apel și de recurs. Deși la examinarea cauzei în ordine de recurs pot fi mai puține situații de aplicare a amenzii judiciare, totuși acestea pot fi de exemplu: dacă completul din 5 judecători care examinează recursul a decis invitarea participanților la proces pentru a se expune în ședință de judecată, iar unul din participanții la proces a înregistrat video ședința de judecată, contrar prevederilor art. 18 alin. (11) din CPC, instanța de recurs îi poate aplica o amendă de până la 20 unități convenționale cu confiscarea înregistrărilor video [11, pp.11-12].

Aplicarea amenzii se stabilește prin încheiere judecătorească în ședința în care se examinează pricina la judecarea căreia s-au comis încălcări procedurale, precum și în ședință aparte, cu înștiințarea persoanelor interesate, a căror neprezentare nu exclude sancționarea vinovaților. În cazul în care aplicarea amenzii este examinată în lipsa persoanelor vinovate, celor sancționați li se va comunica încheierea judecătorească. Încheierea judecătorească privind aplicarea amenzii poate fi atacată odată cu fondul cauzei. Dacă hotărârea sau decizia instanței nu este atacată, recursul separat împotriva încheierii de aplicare a amenzii se depune în termenul prevăzut de lege după ce hotărârea sau decizia rămâne irevocabilă prin neatacare, cu excepția cazului în care încheierea este emisă de Curtea Supremă de Justiție. Încheierea privind aplicarea amenzii devine executorie după verificarea legalității acesteia de către instanța ierarhic superioară, după expirarea termenului de apel sau recurs, dacă nu s-a exercitat calea de atac corespunzătoare, sau de la pronunțarea acesteia de către Curtea Supremă de Justiție. În ce privește executarea încheierilor de aplicare a amenziilor judecătorești, trebuie precizat că ele se fac venit la bugetul statului fie prin achitarea benevolă, fie prin intermediul organelor de executare silită.

Concluzionăm că amenda judiciară civilă are, pe de o parte, un caracter de sancțiune, constituind o măsură de constrângere aplicată de instanță pentru neîndeplinirea obligațiilor procesuale prevăzute de lege, iar pe de altă parte, un rol educativ și preventiv, stimulând îndeplinirea acelor obligații. Amenda judiciară reprezintă o sancțiune procesuală distinctă, fără a se identifica cu celelalte sancțiuni procesuale. Caracterul autonom al amenzii judiciare se poate desprinde cu ușurință din înseși particularitățile acestei sancțiuni procesuale[3, p. 208]: se aplică pentru săvârșirea unei abateri judiciare în cazurile și în mărimile prevăzute de CPC al RM; se concretizează în obligația de a plăti o sumă de bani; se aplică indiferent de existența unui prejudiciu material, variind între un minim și un maxim fixat de lege.

Bibliografie:

1. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 03.08.2018, nr. 285-294.
2. BELEI, Elena. *Drept procesual civil. Partea generală*. Chișinău: „Lexon-Prim”, 2016. 464 p., ISBN 978-9975-4072-9-8.

3. CRUGLIȚCHI, Tatiana. *Regimul juridic al amenzii judiciare*. [online] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/205-209_9.pdf (accesat la 09.04.2023).
4. DUMITRAȘCU, Dumitru. *Instituția perimării și celeritatea procesului civil*. [online] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/427-431.pdf (accesat la 09.04.2023).
5. DURAC, Gheorghe. *Drept procesual civil. Partea generală*. București: Hamangiu, 2020. 372 p., ISBN 978-606-27-1694-3.
6. LEȘ, Ioan. *Sanțiunile procedurale în procesul civil Român*. București: Ed. Științifică și enciclopedică, 1988.
7. LEȘ, Ioan. *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. Art. 1-1133*. București: C.H. Beck, 2013. 1440 p., ISBN 9786061801268.
8. LEȘ, Ioan. *Sanțiunile procedurale în materie civilă*. București: Lumina Lex, 1997. 231 p., ISBN 9735880393.
9. LEȘ, Ioan. *Tratat de drept procesual civil, vol. I*. București: Universul Juridic, 2014. 971 p., ISBN 978-606-673-318-2.
10. POP, Paul. *Sanțiuni procedurale în procesul civil*. București: Universul Juridic, 2016. 495 p., ISBN 978-606-673-896-5.
11. PRISAC, Alexandru. *Amenda judiciară în codul de procedură civilă al Republicii Moldova*. [online] Disponibil: <http://www.legeasiviata.in.ua/archive/2017/4-1/3.pdf> (accesat la 09.04.2023).
12. PRISAC, Alexandru. *Comentariul Codului de procedură civilă al Republicii Moldova*. Chișinău: Cartea Juridică, 2019. 1316 p. ISBN 978-9975-139-79-3.
13. RĂDESCU, D., RĂDESCU, E., STOICAN, D. *Dicționar de drept civil și proceduri civile*. București: C.H. Beck, 2009. 887 p., ISBN 978-973-115-572-2.